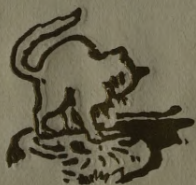
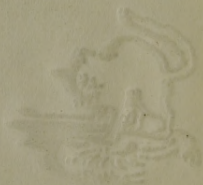
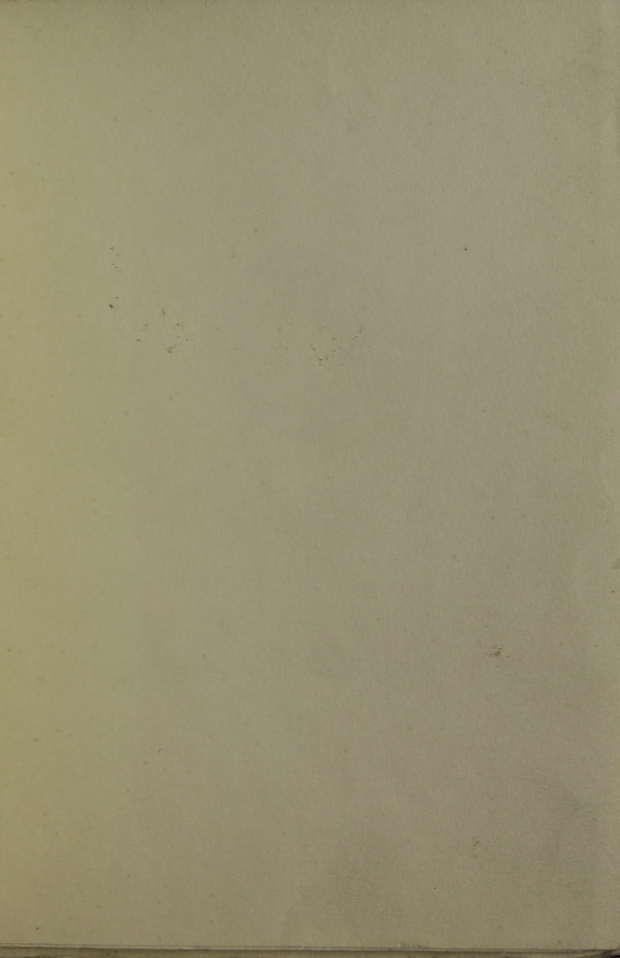
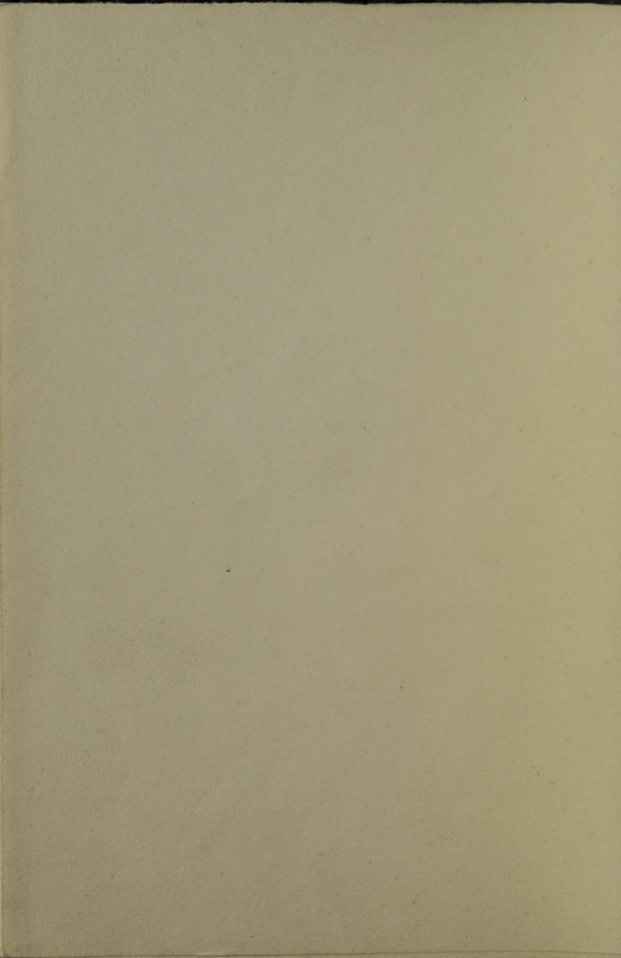

A
-9802

L A
9802 L

KĀRLIS SKALBE

KAKĪŠA
DZIRNAVAS

V. KRASTIŅA
oforti

Izdevis Miķelis Goppers (Zelta Ābele)

Apgāds Latvju Grāmata
MCMXLI

151

Latv. PSR Valsts bibliotēka

Inv.

~~57-25~~ 753 4ip. cp.

1953

0209068753

SIRMS vecis kailā kažokā
iznācā no piesarmojušā dārza un ska-
tijās atpakaļ caur ābelēm, pie kuņām
pār vakara sārtumu drebēja viegli le-
dus spīduliši, kā tās bālās pelnu plēnes
pār kvēlošām oglēm. Biezs rieta sar-
kanums krita viņa sejā. Tā bija nikna
veča seja. Viņa ūsas un bārda izskatī-
jās kā gaŗas sudraba bārkstis, piesalu-
šas zilām un zaļām ledus zilēm, kuņām
vēl vakars pielika pa sarkanai. Tas
bija vecais Lauskis, izdzīts saimnieka

tēvs, kuŗš dēlam par agru bij atdevis mājas. Viņš uzklīda tikai lielā salā, kad visi zari bij iekalti smalkā ledū, un sarkans saules riets, kā dusmu atspīdums, zem ābelēm un gar ēku stūriem meklēja viņa sarkano seju. Raug, vecais palecas, tā ka izjūk apsarmojušais matu cekuls uz pakauša, un speŗ ar cirvi klēts pakšķī. «Ai, ai», balķis iekliedzas, un viņam pārtrūkst sirds. Tā ir pušu! Viņa trūkst sēri vaidēdama kā kokļu stīga, un runcis apstājas uz celiņa, kas iet no istabas uz klēti, un klausās, pacēlis kāju. «Ā, vecais saimnieka tēvs atkal spārdās», runcis saka, pāmanījis Lauski, kuŗš aiziet, nikni atpakaļ skatīdamies, ar cirvi pār pleciem. Un ābeles, kā nobijušās, stāv tik klusi un mēmi, un ne zars vairs nevelk elpu.

«Būtu jāiet uz klēti», runcis domā.
«Saimniece baŗ: Runci, ko guli! Būtu
apskatījies, ko klētī peles dara?...»

«Kauna dēļ būtu jāiet», runcis
domā.

Viņš paceļ vienu kāju — salst, pa-
ceļ otru — salst.

Mežinieki, nojūguši zirgus, nāk uz
istabu, priecīgi sizdami vienu pret
otru lielās rokas krustainos kulaiņos.

«Vai tu iesi peļot? Ko tu te maisies
pa kājām...»

Runcis nolec no celiņa un atsēstas
sniegā. «Ej nu peļo tādā laikā, kad
tev nav ne cimdu, ne zeķu!» Un viņš
klusī manās līdz mežinieku čiksto-
šām pastalām. Kad durvis jau taisās
aizvērties aiz pēdējās apsalušās pasta-
las, viņš mīksti un klusi kā kamols
pārveļas pār sliekzni istabā.

Un kamēr mežinieku lielās, piepampušās kājas gurdi kustas durvju priekšā, kaķis jau sēd uz mūŗa.

«Nu saki, ko tev tās kājas palīdz?» sārts sāls grauds, kuŗš rudenī bij palicis pāri no gaļas sālīšanas un gulēja uz mūŗa nekustināts jau no pirmā sniega, teica: «Cik ilgi bij, ka izskrēji ārā, un nu jau atkal bāz man sānus klāt. Redzi, kā es iztieku ar galvu vien. Jo es esmu zemes sāls.»

«Un kas kait lupatām aizkrāsnē», lupatas teica, kuŗas žāvējās uz šņores. «Pa dienu nostrādājies, un kad nobertzts galds un trauki, sildies aizkrāsnē līdz rītam. Ū, nedod Dievs, ja tevi aptin ap kāju kāds klaidonis un vazā pa pasauli apkārt tādā laikā.»

«Ziemu es mīlu piemiegt acis», balta tējkanna lodziņā sīca un pūta

tvaiku caur nāsīm, «piemiegt acis un sapņot. Es redzu zemi, kur tējas koks zied, un zilus karaļa svārkus, kuŗos lokās zelta pūķis. Es redzu, kā viņus planda vasaras vējš. Karalis iet caur dārzu uz savu alabastra lapeni. Tur viņu gaida divpadsmit dāmu, divpadsmit dzeltenu tējas rožu, līkām, sapņos noreibušām acīm. Viņi dzer tēju no mazām porcelāna tasēm, uz kuŗām uzgleznotas mazas dāmas ar līkām, zeltbrūnām acīm, kuŗas redz tikai teikas. Tad karalis atsauc savu stāstītāju un liek viņam stāstīt stāstus par pūķiem un varoņiem. Un kad pūķis ar divpadsmit galvām iedzen varoni līdz krūtīm zemē, tad divpadsmit dāmu noliec divpadsmit tumšu galviņu uz šaurām dzeltenām rociņām un tvīkst un dreb, kamēr varo-

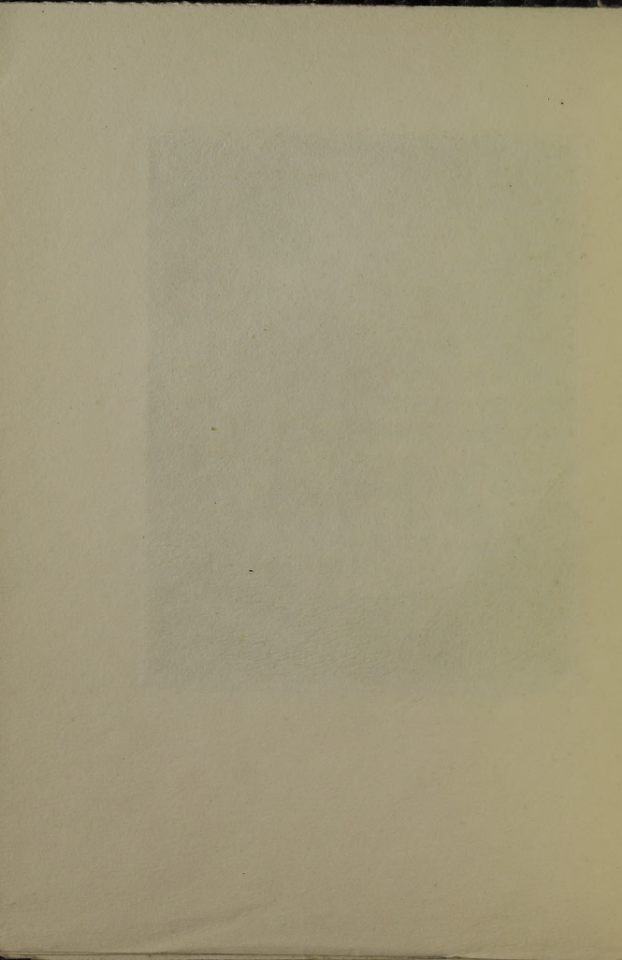
nis nav nocirtis pūķim divpadsmit galvas. Es varētu stāstīt daudz pasaku, bet tās visas ir no Ķīnas. Runci, stāsti tu.»

Runcis uzmeta kupri, nogulās uz savām nosalušām pēdītām, aizvēra acis un domāja.

«Runcīti, runcīti, stāsti pasaku», mazais Ģiģis teica, noliecis vaidziņu pie runča drebošā pakauša. Un kad Ģiģis tam bij nosēdies līdzās uz mūra, kaķis iesāka:

«Reiz vecos labos laikos, kad tie labie gadi bij, vienam kaķītim bij dzirnavas. Viņas gāja dien un nakti: murra, murra, murr... Tur bija riekstu gaņģi un mandeļu gaņģi, tas bij vecos labos laikos, kad tie labie gadi bij. Apenīši gar dzirnavu sienu bij viegli apputējuši ar miltu putek-

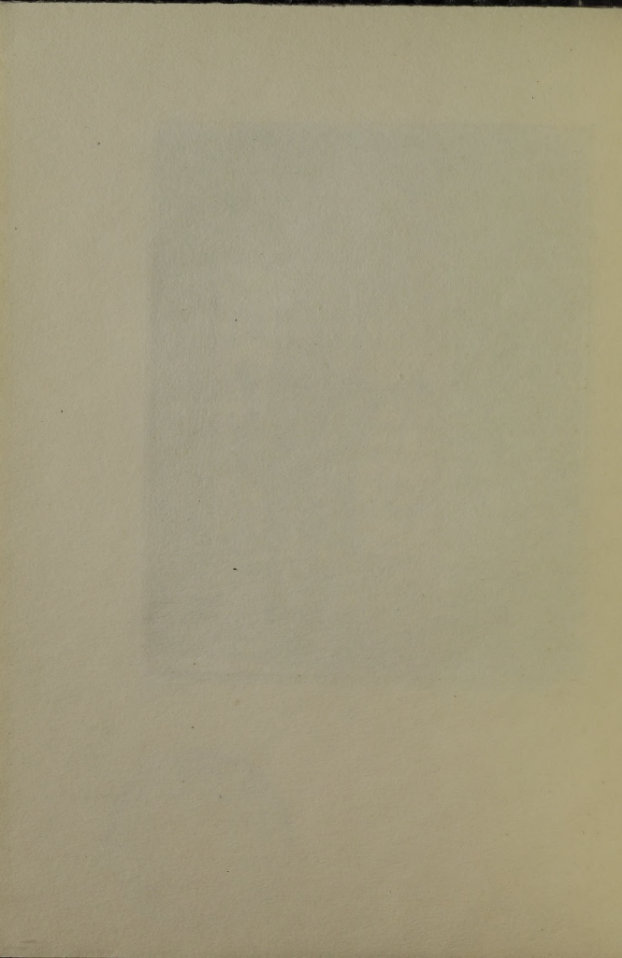

liem, viņu stīgas mūžīgi drebēja no dzirnu rūkšanas. Pa lodziņu ar vecu zaļu rūti raudzījās rūķi, vai nebrauc malēji. Pats melderis baltā kažokā staigāja un skaitīja maisus — riekstu maisus un mandeļu maisus. Pa vakariem visos logos mirdzēja zelta uguns. Dzirnas dūca, ūdens stabulēja, un kaķīša meitiņas dancoja ar jauniem kaimiņiem. Viņām bij gaŗas zelta acis, un viņu nagi bij labi apslēpti rozā pēdiņās. Visjautrāk tur gāja Ziemas svētkos. Tad baltās dzirnavās stāvēja zaļa eglīte ar zelta riekstiem un mirdzošām svecītēm. Un rūķi sēdēja kaktā pie novāktiem miltu maisiem, klusi turēja savās sarepējušās rokās baltas māla pīpes, kratīja galvas un teica: «Jā, tā ir lieta.» Un kad skujiņa sprakstēdama aizdegās un zils

pūkains dūmu bubulis viegli pacēlās un aizlidoja gaisā, iznēsādams vieglu smaržu, kā atmiņu no vasaras, tad viņi klusi slaucīja acis. Jo tie bij labi vīriņi un viss viņiem viegli ķērās pie sirds... Bet tie laiki aizgāja. Kaķīša meitām sāka braukt precinieki, un viņš tām gribēja dot lielu pūru. Viņš ieķīlāja dzirnavas melnajam runcim, kuŗš bija ļoti bagāts un sargāja velna naudas lādi vecās pils pagrabā. Un, kad viņš bij izdevis visas meitas, tad no dzirnavām viņam bij palicis pāri tikai baltais meldeŗa kažoks. Atnāca melnais runcis ar parādu rakstu un apķīlāja riekstu gaņģi un mandeļu gaņģi. Bet kaķītis nevarēja samaksāt parādu, un melnais runcis paņēma dzirnavas. Naktī viņš pārnāca no pils pagraba ar visu naudas lādi, kuŗu, acis

bolīdami, nesa seši velni — tik smaga viņa bij! Labie vīriņi, rūķi, lielās bailēs aizbēga pa vecām peļu un sarmuliņu alām, pamezdami uz trepēm savas koka tupeles. Bet dzirnavās nakti bij dzīres. Velni dejoja ar raganām, un rītā apenīši ap lodziņu bij nokārušies un apsviluši — raganas, prom laizdamās, bij apdedzinājušas viņus ar savu karsto elpu. Nemīlīgas nu izskatījās dzirnavas. Ūdens rūca dobji un tumši zem abiem tiltiem, un visi godīgi ļaudis brauca ap viņām ar likumu.

Kaķītis pārgulēja to nakti siena kaudzē. No rīta, nomazgājis muti, viņš domāja, kuriet. «Vai tad es esmu bez radiem?» viņš izslēja kupri. «Ir akmens rūkdams griežas pulkā, kad straume viņu nes. Iešu pie radiem.»

Un kaķītis gāja uz muižu. Tur viņam bij znots pagraba meistars.

Pa lodziņu, kuŗš bij aizaudzis kuplām dadžu lapām, kaķītis nolaidās pagrabā. Kas tur bij piena un krējuma! Pats pagraba meistars staigāja baltā skotelē un pārraudzīja ķēnes. Arī meitai bij skotele priekšā, un viņa palīdzēja darbā. Kur pagraba meistars laida ķepu, tur šī savu sarkano mēlīti. Viņiem bij daudz darba, un viņiem gāja labi. Bet viņi bij tik laimīgi, ka tiem neviena cita nevajadzēja. Meita uzņēma kaķīti kā viesi. Viņa padeva tam krējumu uz dadža lapas, sēdēja klāt, skubināja, lai ēdot, un prasīja, kā ejot pa māju. Un kād viņš pastāstīja, ka dzirnavas paņēmis melnais runcis, viņa nobirdināja pārā asaru par laimīgo mītni, ap kuŗu kā zaļi

apeniši tinās viņas bērniņas atmiņas. Bet pagraba meistars palika domīgs un teica, viņš gan būtu varējis ko iekrāt vecuma dienām. Kur viņš nu tagad iešot? Uz šiem lai necerot. Viņiem esot jādomā par bērniem (meistara kundze nosarka un aizklāja seju ar priekšautu). Viņi jau negribot laist ubagus pasaulē. Un tad bij klusums, un kaķītis brīnījās, kā viņi tik ātri izrunājušies. Viņiem vairāk nekā nebij ko teikt, un kaķītis saprata, ka viņam jāiet. Viņš teica, ka gribot vēl apmeklēt citus radus. Nu šim esot vaļa, nu varot izstaigāties. Jā, un laiks arī esot labs un ciemu varot izstaigāt baltām kājām — pagraba meistars piezīmēja. Viņi abi kļuva priecīgi un sirsnīgi izvadīja veco kaķīti pa pagraba lodziņu. Un kad tas aiziedams atska-

tījās atpakaļ, tad viņš vēl redzēja starp zaļām dadžu lapām viņu baltos laimīgos purnus.

Jā, ceļš bija sauss un tīrs kā baliņāts audekls, pienenes staroja celmalās kā saulītes, bet kājas gan kaķītim ejot bij ļoti smagas. «Kur lai iet?» viņš, pacēlis kāju, apstājās uz laipas pie muižas laidara un domāja.

Te lopi nāca no ganiem mājā. Sarkana govs šņākdama nogrūda viņu ar ragiem no laipas, un ganāms pulks būtu saminis viņu — lopi līgodamies skrēja uz pilnām silēm, mutēs tiem vēl karājās steidzīgi norautās puķes un zāles. Bet kaķītis pārmeta kūleni un noskrēja no ceļa. Te viņu ieraudzīja liels melns ganu suns, kuŗš gāja lopiem nopakaļus, nokarsis, nikns, izkāris gaŗu sarkanu mēli. Viņa acis

zibēja kā divas rudas lapsenes. Viņš iekaukdamies metās kaķītim virsū, un tas bēgot tikko izrāva savu kāju no viņa zobiem. Atlēcis sāņus, viņš pieplaka pie zemes, un suns lieliem, nikniem lēcieniem aizjoņoja viņam pāri pa auzām. Pa to starpu kaķītis bēga. Aiz bailēm viņš nemanīja, ka no sakostās kājas tam tecēja asinis. Bet kad viņš bij aiz kalna drošībā, tas nevarēja vairs pāiet. Un ar mokām viņš vilkās uz veco ķieģeļnīcu, tur meita viņam bij izprecēta pie kaķu inspektora.

Uz ceļa pie kādām mājām trīs puikas sita bumbu. Viņi atstāja bumbu, kuŗa viņiem bij apnikusi, un uzkrita kaķītim, kuŗš vilkās gaŗām. Viens plūca viņam aiz ausīm un prasīja, vai nauda ir. Otrs teica, šis gribot redzēt,

vai viņš mākot peldēt, un iesvieda to dīķī. Viņi stāvēja un skatījās, kā viņa mazais purniņš slidēja pa dīķa zaļo ūdeni uz otru malu. Un kad kaķītis, gaŗš un pelēks, kā izstiepts no dīķa netīrā ūdens, grīlodamies iznāca zālē, trešais puika aizskrēja viņam priekšā un teica: nu šis gribot redzēt, vai viņš protot arī kā kaķis krist. Viņš saķēra to, uznesa pa trepēm uz kūts augšas un svieda viņu pa logu zemē. Kaķītis apvēlās gaisā un nokrita vircas bedrē. Puikas sāka ķerstīt jaunos bezdelīdzēnus, kuŗi sēdēja uz spāru galiem un bij vēl ļoti uzticīgi un neveikli. Kaķītis izrāpās no bedres un ievilkās dzeltenēs. Viņa baltais kažoks bij beigts, un neviens vairs nevarēja teikt, ka viņš reiz melderis bijis. Kad inspektora kundze to ieraudzīja ienā-

kam pagalmā, viņa noturēja to par ubagu un aizslēdza durvis. Un inspektors rūca, ka starp kaķiem arvien vairāk zūdot tikumi. Nepaejot neviena diena, kad te neiemaldoties kāds dienas zaglis. Viņš bij stingrs inspektors, un visi kaimiņu runči kauca un nedēļām ilgi laizīja vātis, kad viņš gāja uz revīziju. Un kaķītis velti klauzina pie viņa durvīm. Nu viņš domāja atkal kuriet. Bet visi radi viņam bij bagāti, un visām meitām viņš bij devis lielu pūru. Kad viņam būtu viens radiņš tik nabags un nelaimīgs kā viņš pats. Tas būtu viņu pažēlojis. Bet bagāts palīdz bagātam, un nabaga kaķītis nekur neatrada pajumtu. Ikkatrs sargāja savu mieru un laimi, un viņu nekur nelaida iekšā. Un tā kā kaķītim nebija neviena nabaga

radiņa kur pieiet, tad viņam neatlika nekas cits, kā doties plašā pasaulē.

Kaķītis gāja, gāja visu vasaru. Suņi viņu dzenāja, kaķi plēsa un puikas mētāja ar sprunguļiem un akmeņiem. Rudenī, kad vēli kā izkaltušas linu sauļas staigāja gar bālām laukmalām, kaķītis izskatījās kā iznācis no tumšās vēlu sētas, kur dod ēst tikai smilšu karašas. Viņš gāja no viena ciema uz otru, un bij priecīgs, ja kādu durvju priekšā, naktī, kad suns, iespiedis purnu starp kājām, gulēja pavārtē, viņam laimējās atrast maizes garozu vai kartupeļu mizu. Tā viņš bij izgājis pus ķēniņa valsts. Kad pārsala upes un ezeri un aiz mežiem gulēja sirmi ziemas mākoņi, viņš ieraudzīja zem mākoņiem zilus torņus. Tur bij ķēniņa pilsēta.

Vakarā kaķītis iegāja pilsētā. Kalnā aiz sirmiem kokiem stāvēja ķēniņa pils. Logos nedega ugunis. Un apsarmojuši koki, kā balti miroņi, klusi spoguļojās lielās tumšās rūtīs. Vienā logā tikai kvēloja sarkana pavarda uguns. Kaķītis nosēdās zem viņas uz ķēķa trepēm apsildīt kājas.

«Ei, kas tur par ciemiņu?» — pa durvīm izliecās sirma vecīša galva baltā cepurītē. (Tas bij pils pavārs.) «Skaties — kaķis! Nu, nāc nu, nāc iekšā», vecītis aicināja. «Vecais runcis vakar nakt' nosmaka pelnos, un mums kaķa vajaga.»

«Tas nekas, ka tu tāds nonīcis esi. Gan atkopsies. Tev jau nebūs te jādzīvo savā maizē», pavārs drošināja, kad kaķītis bailīgi mīņājās uz vietas, žēli skatīdamies viņam acīs. Kā nu

tāds nabaga kaķītis drīkstēja iet ķēniņa pilī! Viņam jau nebij ne to drēbju, ne tā goda... Bet tā bij pavāra darīšana. Un ķēniņš nesūtīja kaķītim pretī ne drēbju, ne sulaiņu. Pavārs saņēma viņu klēpī un ienesa ķēķī.

Nu kaķītim bij laime. Gluži negaidot viņš bij ticis lielā godā. Kā galma runcis viņš laka pienu cik gribējās un drīz dabūja atpakaļ savu balto meldeņa kažoku. Aiz malkas kaktā viņam bij vecs tepiķa gabals, kuŗa nodzisušās krāsās bij ieausts balts nams ar ziliem slēģiem un zaļš rožu krūms, kuŗš ar lieliem atvērtiem pumpuriem sniedzās vaļējā logā. Tur viņš sēdēja un rūca, kā baltas dzirnaviņas. Jo viņš bija pēc amata melderis un bez malšanas nevarēja dzīvot.

Vakarā, kad pavardā izdzēsa uguni, kaķītis ierakās līdz degunam pelnos. Bet deguna galu viņš atstāja vaļā, lai neizietu tāpat kā vecajam runcim, kuŗš aiz lielas omulības bij pelnos noslāpis. Pievēra vienu aci, pievēra otru aci un skatījās lielās zvaigznēs, kuŗas pār sirmām koku galotnēm drebēja zilā logā.

Pēc vakariņām, kad pavārs, istabas meitas un ķēķa puisis sēdēja pie sār-tas uguns nogurušām un sārtām se-jām, viņš, uzmetis kupri, rūca un stāstīja par savām dzirnaviņām.

Mazā princese Ilzīte, kuŗai bij vēsi pils aukstās, krēslainās istabās, klu-siņām zagās iekšā ķēķī, nosēdās uz zemā kāju soliņa, glaudīja kaķīti un klausījās. Un pavarda gaismā mir-dzēja viņas apaļais vaidziņš un gaŗas

rudās sprogas. Bet slimais ķēniņš nespēja ilgi palikt viens. Viņš sūtīja sulaini to meklēt, un Ilzītei bij jāceļas augšā no zemā soliņa, uz kuŗa bij tik labi, un jāiet atpakaļ aukstās krēslainās istabās, kur pa vakariem nededzināja uguns. Un tur viņai bij jāsēd augstā zelta krēslā. Tas bij tik bēdīgi. No tā laika, kad ķēniņiene bij mirusi, zālēs, kur zilās glāžu sienās vēl klusi un slepeni spoguļojās lielas zelta lampas, — vairs nededza ugunis. Sulaiņi staigāja bez trokšņa, kā ēnas; pār visu ķēniņa namu kā slimība gulēja sēras. Sen bērū skujas bij noslaucītas no trepēm, bet viņu smarža vēl valdīja pār ķēniņa dvēseli. Tik ilgi — kamēr zelta vainags sāka rūsēt viņam aiz skumjām uz galvas.

Šī lēkme viņam bij uznākusi pēc
ķēniņienes nāves. Viņš to jau bij aiz-
mirsis un sēroja par visu, ko cilvēki,
lopi un zvēri cieta pasaulē. Par va-
roni, kam krūtīs rūsēja ienaidnieka
šķēpa gals, par purva strazdiņu, kas
mocījās gana zēna cīlpā, un pat par
vaguliņu, ko samina uz ceļa nevai-
nīgas bērna kājas. Tas bij pavisam,
pavisam savāds ķēniņš. Visas sāpes,
kas pasaulē gadījās, kā bultas atrada
viņa sirdi. Viņš sēdēja salīcis savā
krēslā, ar rokām sažņaudzis krūtis.
Gan veikli galma dakteņi deva viņam
padomu apkalt sirdi ar zelta stīpām,
tad viņa nedrebēšot tik viegli pretim
katrai nopūtai. Bet ķēniņš neklausīja.
Viņam bij mīlas nelaimīgo nopūtas,
kas maldījās caur laikiem un tālēm.
Viņš sildīja tās pie savas sirds, kā

nosalušus bernus, kuŗi spiedās klāt pie viņa krūtīm ar sastingušām rociņām.

Vai galma ļaudis tādai sirdij deva vaļu? Viņš jau bij izdāvājis pus ķēniņa valsts visādiem bēduļiem. Un vai nelaime tāpēc bij mazinājusies? Visapkārt tāpat karājās nopūtas, kā smagas rasas lāses pie miglā nolikušiem zariem, un neviens vējš nevarēja viņas nopurināt. «Lai labāk valsts labumi paliek mums pašiem», galma ļaudis sprieda: «pasauli jau nevar piepildīt.» Un tie rūpīgi sargāja nelaimīgo ķēniņu no dzīves. Dienu viņš pavadīja aiz nolaistiem priekškariem, nakti bālā zvaigžņu krēslā. Ik vakarus ministrs ziņoja, ka viss kārtībā, un neviena ļauna skaņa neaizkāra ķēniņa ausis. Bet viņa slimība nebij

dziedināma. Kad dzīve atkāpās no viņa, tas sēroja par to, kas sen bijis, par ko stāstīja vecas kronikas. Par likteņiem, kas nebij atstājuši atmiņas ne tik, kā aizmirsts zieds pamet smaržas vecā grāmatā, kuŗi nebij atstājuši vairāk zīmes, kā viļņi smiltīs, kas nodzēš viens otra pēdas.

Un lielā grāmata, ko ķēniņš vakarā turēja uz ceļiem un lasīja drebošās sveces gaismā, vai tā bij viņam grāmata, tāpat kā citiem? Tā bij nosūbojis kapu kalns, kur bij aprakti skumji likteņi. Tā bij tumšs mežs, kur naktī raudāja miroņu kauli. Tā bij sēru druva, kur katra vārpa nesa savu sēru graudu Dieva lielajam apcirknim. Lauks miglā bez gala, kur krēslā klusi grieza grieze. Un vai tās bij burtu rindas? Tās bij tumšas va-

dziņas, pa kuŗām vakarā zem miglas
nopūtām, vienmuļīgi sērodama stai-
gāja grieze, vadziņas, pa kuŗām tecēja
ķēniņa asaras.

Ķēniņš bij viens. Tikai mazā prin-
cese Ilzīte bij pie viņa. Un viņa vie-
nīgā laime bij paskatīties viņas bērna
acīs, kuŗas vēl nezināja sāpju. Kad
viņa bij prom, tas palika nemierīgs
un sūtīja viņai pakaļ. Bet Ilzītei bij
vēsi tēva skumjās, viņa bij bāla, kā
tie ziedi, kuŗi izaug vecos mežos zem
sirmām priežu bārdām, un tā bieži
nozuda ķēķī sasildīt savu mazo dvē-
seli starp veseliem ļaudīm, kur sprak-
stēja liela, sārtā uguns un kaķītis rū-
ca un stāstīja par savām dzirnaviņām.
Un ķēniņš teica, lai vedot to kaķīti
iekšā, viņš gribot dzirdēt, ko viņš
stāstot.

Ilzīte saņēma melderi klēpī, ienesa zālē un nolika pie vecā ķēniņa kājām. Viņš paskatījās, aci piemiegdams, slimā ķēniņā, nogulās uz ķepiņām un sāka stāstīt, ka viņam bijušas dzirnaviņas, ka melnais runcis tās atņēmis, kā meitas aizraidījušas viņu un kā puikas mocījuši. Un visu to viņš pieminēja bez dusmām, bez naida un sāpēm. Ķēniņš klausījās viņā un brīnījās, kā tik viegli var sāpes pieminēt, un asaras klusi kāpa viņam acīs, kā silts zilgans ziemas prieks, kuŗš paceļas no balti nosniguša dārza un mīksti spiež pieri. Jā, jā, viņš vēl nebij zinājis, ka sāpes var tik viegli lidot un dūkt, kā baltas sniega pārslas, kuŗas atstāj tālu apakšā izmocītās zemes dubļus. Sāpes viņam bij bijušas rūgtas un padarījušas dzīvi tumšu un

rūgtu, nodzēsušas zālēs zelta lampas un sauli debesīs. Sāpēm bij tik dzeloņi, un ikviens dzelonis atrada viņa sirdi, bet nu viņām bij viegli balti ziedu spārni. Un viņš varēja raudāt un smaidīt, kā smaida sniegs pār dubļos nogrimušu zemi.

Kad kaķītis bij beidzis savu stāstu, ķēniņš paņēma viņu uz ceļiem un prasīja:

«Saki, ko lai es daru melnajam runcim?»

«Ei, ķēniņ, es nepieminu ļauna», kaķītis atbildēja.

«Un ko lai es daru tavām nepateicīgām meitām?»

«Dāri viņām tikai labu. Kad es kā ubags aizgāju pasaulē, tad jau bij sāpju diezgan. Kāpēc vairost sāpes? Lai vairojas labāk prieks.»

«Tev taisnība, kaķīt», ķēniņš domīgi teica. «Reiz es gribēju pakārt laupītāju, bet tas sāpēja viņa mātei! Un mātes bēdas sāpēja viņa māsaī, un meitas sāpes sāpēja viņas dārzam: puķes novīta, un ābeles nobirdināja negatavus augļus, jo meita ziedā aiz bēdām aizmīrsa viņas aplīet. Tad es pīdevu laupītājam tāpēc, ka negribēju vairoť sāpes pasaulē.

Un ko lai es daru tiem puikām, kas tevī tik nežēlīgi mocīja?» ķēniņš prasīja.

«Ei, ķēniņ, es nepīminu ļauna. Šie mazie ļaudis ir tik zīpkārīgi. Viņi vēl nezin, kā sāp. Viņi grib redzēt sāpes un priecājas, kad kaķis mocās. Gan dzīve ievainos viņu jaunās dvēseles, un tie zinās, kā sāp. Tad mēs vēl palīksim labi draugi.»

Tad ķēniņš piecēlās no krēsla un lika aizdegt savas zelta lampas. Un tās viena pakaļ otrai atspīdēja zaļos sienu spoguļos un viena pakaļ otrai meta gaišas liesmu lapas sejās un acīs ķēniņam un mazai princesei Ilzītei, kad tie, kā no klusa viļņa pacelti, izgāja caur pils istabām, kuŗas aizdegās tūkstošās prieka ugunīs.

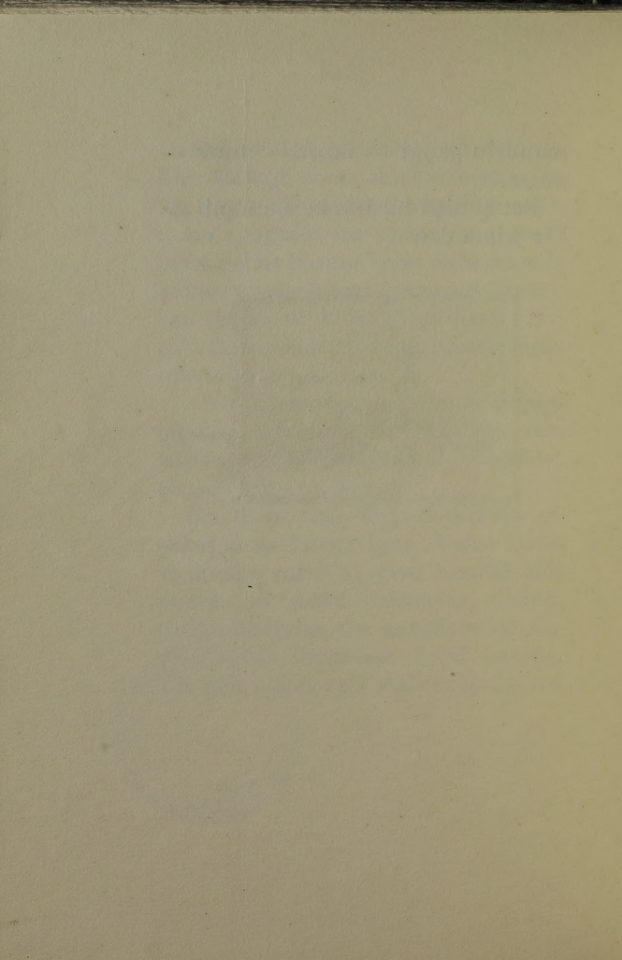
«Bet dzirnaviņas tev tomēr jādabū atpakaļ. Melderis tu esi, un es cita labāka amata tev nevaru izdomāt», ķēniņš teica uz kaķīti.

Un tā notika. Kaķītis dabūja atpakaļ savas dzirnaviņas. Velni aizrāva melno runci ar visu naudas lādi purvā, jo dzīve dzirnavās viņiem palika nedroša. Un kaķītis atkal stāvēja savās dzirnavās baltā kažokā. Un gāja atkal vaļā riekstu ganģi un

mandeļu gaņģi — murr — murr —
murr...

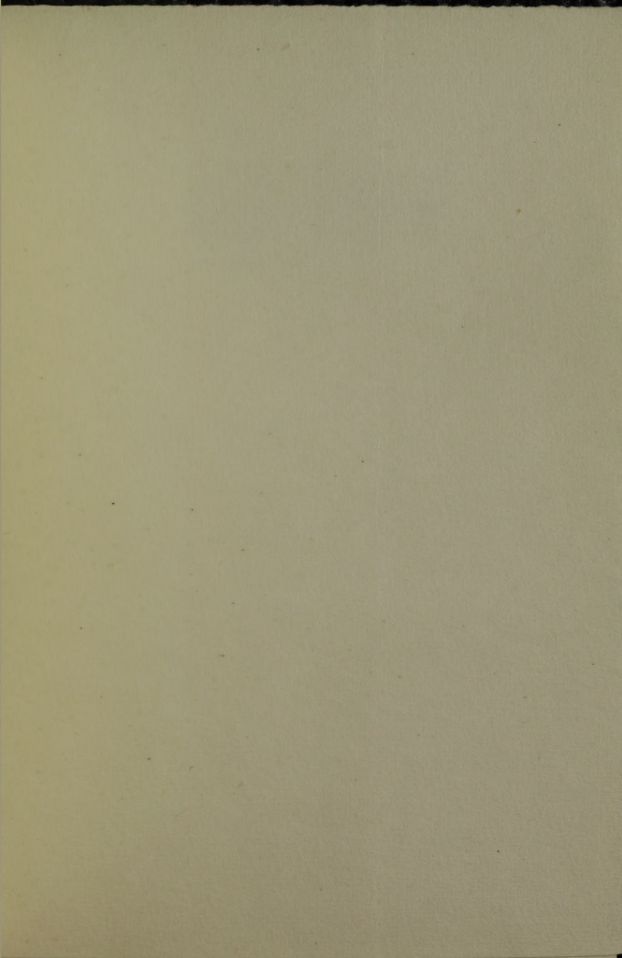
Bet ķēniņš bij izārstēts, un pilī sā-
kās jauna dzīve.

Šī grāmata iespiesta tūkstots deviņi simti četrdesmit pirmā gada oktobrī-novembrī Latvijas vērtspapīru spiestuvē, Rīgā, Latgales ielā 11, uz Līgates papīrfabrikas izgatavota ofsetpapīra, seši simti eksemplāros, kas numurēti no 1 līdz 600. 18 eksemplāri bez tam iespiesti uz Ingres papīra un numurēti no 1 līdz 18

Šim eksemplāram №.....

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309068753

1-1

12 MARS 1942